

NEMZETI TÁRSALKODÓ.

Második félév.

Kolozsvár, Julius' 17kén, 1840.

3. szám

Tartalom: Utazás a' Mont Blanc körül, (P) 17. l. 1000-dik évbeli fölirat Gerenden, (Incze Ferencz) 21. l. Statisticai közlemények, (Stärker József) (T---ki) 22. l. A' flanda' 's filatori' magyarázata, 24. l. Literaturai jelentés, (Szerkesztőség) 24. l.

Utazás a' Mont Blanc körül.

(Töredék)

Julius' 3ikán reggel Majlandból elindultunk; a' nap hevet sütött; a' szép Domo' fantastisch tornyai mint megannyi elefantsont csipkékzetek tündöklöttek a' tiszta, kiáltókék olasz ég' boltozatja alatt. Porfellegek emelkedtek kerkeink után.

Comon megálltunk, 's szekerem' és cseledeimet ott hagyván, egy csinos kis csónakot fogadtunk, hogy a' bájos Como' tavát megkerüljük. Partjai tündérföldhöz hasonló. Nevető Villák, narancsfák aranygyümölcsökkel terhelék, gránátfák messze ragyagó virágaikkal, ezer meg ezer vigan csevegő madár 's köztök a' fülmile' csattogó éneke, nyájason csalogatják a' melegtől bágyadt csónakázót. Több Villákba kiszálltunk, nézegettünk, beszélgettünk, járkáltunk 's az időt vigan felejtve elkéstünk. Tiszta egünk béborult. Eső, mennydörgés, ellenkező szél haladásunkat gátolta; kénytelenek voltunk Menagion kiszállni 's meghálni; szerencsénkre jó vendéglőt találtunk. Reggel a' Villa Sommarivát megjártuk. E' pompás Villában vagyon Thorwaldsen' azon nevezetes bas-reliefje, melyet Napoleon maga számára készíttetett volt, és bukása után conte Sommariva temérdek pénzzel megvett. Canova' Amora 's Psychéje, egy antik szobor — szirthez lánczolt Andromachét ábrázoló 's Leonardo da Vincitől egy szép asszonykép,

elragadták figyelmünket. A' kert gyönyörű, 's árnyas bokraiban számtalan fülmilék édesen zengenek.

Visszatértünk Comora; onnan dél után még két postányi utat tettünk, 's az éjszakát Varese-n töltöttük. Másnap reggel egy dombra sétáltunk, hogy a' róla látszó három tóra tekintetet vessünk; legnagyobb a' Lago Maggiore. Innen Lavennára értünk, hol újra csónakra ültünk, hogy szent Borromaeus' Zonelli művész által érzezből öntött, 's Borromeo szigetben álló óriási szobrát megnézzük, és orrában pihenjünk, mert ez akkora, hogy igen kényelmesen lehet benne ülni, 's ezt a' tréfát többnyire minden útas megszokta tenni. Úti társam fel is ment belé, 's onnan egy szép bokkrétát vetett le nekünk, alatt maradtaknak; engem a' sok csüngő lajtorják célomtól elijesztettek. A' roppant nagy szobor olly jó arányban elosztva, állása olly egyszerű 's természetes, hogy nagysága fel sem tűnő. Újra zivatar ért utól, melly miatt csak sötét éjjel jutottunk Lavennára vissza.

Következő reggel a' Lago Maggiore-t áthajóztuk, 's így ismét elhaladtuk a' benne levő szép kis Borromeo szigetet, honnan szerény szentje a' vándorra áldásait osztja. Isola Madrét, Isola Pescatorét elhagyván, Isola Bellában kiszálltunk. Ezen Villa a' Borromeo familia' tulajdona; itt Tempesta' néhány tájfestései, 's szent Carlo' mellszobra, melyet Francia készített, érdemlik a' figyelmet. A' kertet is.

megjártuk; ezt a bájszigetet már sokan írták le; a' számos grotte 's lépcsőzetesen egymásra tornyozott terrasse, vélekedésem szerint, inkább a' gazdag építelő' szeszélyességét árulja el, mint jó izlését dicsérné; de az egész vidámon ékesíti a' Lago' partjait, 's azért megérdemli az Isola Bella nevet. — D o m o d' O s s o l á n hálunk, melly a' Simplon' alján fekszik.

Más nap korán neki fogtunk a' nagy Simplonnak, át is haladtunk rajta. Az itteni út egyedül is elégséges tanúja Napoleon' felsőbb felfogó eszének, és őt halhatatlanná teszi. Mindenütt veszedelem, félelem, nélkül, sőt kényelmesen lehet a' szekérrel haladni, pedig az út néhol roppant mélységek, szakadások felett kanyarog, és ha jól emlékszem 27 helyen van a' szírton át kapu nyitva, hol az útas többször hallja a' vizet maga alatt zúgni. A' hosszabb folyosó' hosszúsága 600, magassága 20, szélessége 12 lábnyi, kemény gránitba vágva. — A' simploni út' nagyszerűségéről teljes lehetetlen hogy képzeté legyen annak, a' ki nem látta. Hálni Briggre lejtettünk.

Következő nap jókor Martignyre értünk. Ez a' Rhone' völgyében fekszik; a' rómaiak alatt Octodorumnak neveztetett, 's legelső helységnek mondathatik hol az útas békőszönt Helvéciába. Fogadója nyüzsg a' vendégektől, mert a' ki Olaszországba megy, vagy onnan jő, mind itt találkozik egymással. Reám nézve kellemetes meglepetés volt az olaszországi csinatlan hotelek után ezen egyszerű, tiszta fogadó, hol a' gazda 's gazdasszony olly szívesen fogadja vendégeit; csinos szolgáló lányok, honi öltözetjökben, félre csapott szép kis szalma kalapjaikkal, karjaikra hófehér kendőket és törölköket halmozva, derült képpel sürgölődnek a' szobában, hogy az elfáradt utasnak minden tőlök kitelhető kényelmet megadjanak. Ez elfelejteti velünk, hogy körülünk minden csak pénzért történik, 's ottho-

nilag érezvén magunkat: elménket, érzéseinket szeretett házi körünkbe varázsolja.

Rosszacsқан levén, későre költem fel. E-bédre lementünk a' vendégasztalhoz; ott egész Babel' tornya volt: mindenféle nemzetbeliek találtattak; mindenféle nyelvet beszéltek, mindenféle tervet készítették. Az én vágyásom is a' Mont Blanc' tetejére felmenés lett volna; de úgy határoztuk, hogy azt csak megkerüljük. Ehhez is kevés asszony fog, mert némi fáradtsággal jár. Határozatunk' teljesítéséhez készülvén, földképet terítettünk magunk elébe; utunkat elintéztük; vezetőket és öszvéreket fogadtunk — egy vezetőt napjára 6, egy öszvért 7 francon — hogy más nap a' Mont Blanc körüli vándorlásunkat elkezdhessük.

Julius' 22ikén — ... és cselédeint Martigny-ben maradván — úti társam, én és két vezető délután 3 órakor útnak indultunk. A' szép vidék, öszvéreink' borstörő ügetése, vezetőink' idomtalan furcsasága egy előre nagy vigszágra ébresztettek; de kedvem csak hamar elmúlt, mert magamat rosszul kezdettem érzeni; úgy egybe voltam törődve, hogy kénytelenítettünk megállni, 's magamat egy kevésbé kipihenni. Éjszakára A l i v e r a mentünk.

23ikén reggel a' nagy szent Bernhárdd' volt előttünk. Itt kezdődik az út' nehézsége; szünet nélkül hágtunk. Eleinte szédültem, midőn egy oldalos, meredek, tükörsíkságu jeges ösvényen, hol a' patkólatlan öszvér alig kapaszkodhatott, lábaim sok helyen borzasztó, megmérhetetlen mélység felett csüngöttek, 's csak egy mozdulat, egy kemény szélfuvat elégséges lett volna a' mélységbe lezuhantani; de úti társam' hideg merészsége révézetességemet vélem is hamar elfelejtette. Midőn magunkat az egész alattunk élő világ felett látjuk: akkor a' merészség' kifejezhetetlen érzete tölt el minket; mindent elérhetőnek vélünk. — Öszvéreinket biztatgattuk, hogy délre elérjük a' szt. Bern-

imádkozással foglaljuk el magunkat. Elhivatátásunk elég férfias, és nem is igen veszélyes; mert a' szokás mindent megkönnyít, 's mi a' szokatlannak terhes, az a' megszokottnak könnyű. Ha az élet' zivataraitól mentek vagyunk, gondjaitól nem egészen azok; mert, Asszonyom, mi nem levén kéregető barátok, kik mások' adakozására támaszkodnak, kénytelenítetünk szerzetünk' mérsékelt jövedelméből élelmünkről gondoskodni. Az úgy nevezett világtól távol vagyunk; de világa mindenkinek ott van, a' hol hasznos hatásköre. Számunkra a' gondviselés ezen kört jelelte ki, 's ügyekezettünk sikerrel is van koronázva; mert néhány embertársunknak minden esztendőben segéd karokat nyújthatunk, 's kiket a' szükség téiben e' járhatatlan helyekre kényszerít, azok nem szoktak a' szerencse' elkényeztetett fiai lenni. — Társaim közül több igen jeles természetvizsgáló, fűvész, ásványtudós, 's ezen hegyek számtalan tárgyakat nyújtanak vizsgálódásokra. Még festő is van közöttünk. — A' társasági élettől, ennek kellemeitől sem vagyunk egészen elzárva, mert nekünk — vendégszeretőknek — számos látogatóink vannak, 's ezek a' kül világ' változásaival megismertetnek bennünket. Azok ezelőtt többnyire mind angolok voltak, hanem most a' francziák is kezdenek ide jöni; 's olykor a' szépnemből is egy egy nem veti meg egyszerű hajlékunkat megtekinteni, 's minket fáradozásinkért, úgy mint most Asszonyom, szives részvételével jutalmazni." — (Ekkor több igen csinos rajzokat mutatott, melyeket többnyire angolnéktől kapott emlékljelül.) "Igy Asszonyom láthatja, hogy egy helyzet sincs, munkás étellel egyesülve, mellytől minden boldogság és gyönyör szigoruan meg volna tagadva, ha megtudjuk ragadni 's becsülni a' megelégedés' azon tárgyait, mellyeket helyzetünk nyújt nekünk, és vágyainkkal nem csapongunk másfelé."

Csattogalást, csengetést hallánk. Az ajtó ki-

nyílt, és új vendégek léptek bé, kik éppen olly szívesen fogadtattak mint mi, 's töstént a' terített asztalhoz is ültek.

Mi ebédünket már elvégezvén, én a' belső szobába mentem, a' képgyűjteményt megnézni. Volt benne néhány másod érdemű festés olasz mesterektől, és néhány igen jeles tájfestés, ezen klastrombeli szerzetesek' műve. Ezekon kívül Napoleon' képe, kinek emlékezetét itt még most is nagy becsben tartják, mert a' klastrommaligen sok jót tett; és azon nevezetes kutya' képe, melly ötven ember' életét mentette meg rövid pályája alatt. Bizony nem minden lefestett gondolkodó valóság érdemli meg úgy mint ezen oktalatlan állat, hogy vonásai' hű leábrázolása által emléke a' jövő maradéokra átmenjen. Kivánságomat fejeztem ki az életmentő, holt test felkereső kutyákat látni, 's nagyon csudálkoztam hallván, hogy ezek csak azon közönséges ebek, mellyeket a' küszöben, folyosóban, udvaron imitt amott henyélve már láttam. A' régi fajból csak 4 öreg találtatik még; ezeket igen nagy becsben tartják, hanem többé vagy kevésbbé minden kutyát meg lehet célszerüen tanítani.

A' templomot asszonynak belől megnézni szabad nem levén, csak úti társam járta meg; az szegény és minden nevezetesség nélküli.

Öszvéreinket parancsoltuk. Későcske, rúteső 's havazás levén, vezetőinknek nagy kedvök lett volna az éjet ott tölteni; gazdánk is szívesen marasztott, de mivel siettünk, ajánlását el nem fogadhattuk, hanem a' templom' számára egy csekély ajándékot adván, igazán megilletődéssel búcsut vettünk gazdánktól, a' ki kivezett, 's öszvéremre felségített.

Fagyaló hideg zordonkodott. Ösvényünk keskeny, oldalos, meredek, 's az eső és hóhulás miatt olly sík volt, hogy öszvéreink' lábai minden lépésnyire ki-ki csúsztak alólok. Tanácsosabbnak láttuk tehát leszállni, 's utunkat gyalog folytatni, a' mi reám nézve havasi nehéz pa-

pucsaimmal ismét szinte lehetetlen volt. Egy nagy hőszakadáshoz jutván, útitársam könnyen átugrott rajta, 's engem is át kívánt segíteni; de én vezetőink' gyakorlottságában inkább bízván, rájok támaszkodtam, a' mit nagyon megbántam, mert az egyik otrombául úgy a' lábamra ugrott, hogy a' papucsom egyszerre eltelt — vérrel. Egy lépést sem tehettem többé; szörnyü kint szenvedtem nehéz papucsomban, és más velem nem volt. Az idő ránk estvélyedett; nagyon bántam, hogy barátságos gazdánk' szives marasztását el nem fogadtam; de visszatérni már szint' olly nehéz volt, mint utunkat tovább folytatni. Végre egy meleg szőrstrimflit felhúztam, öszvéremre felültettek, ezt nagy ügyelettel az egész lejtőn levezették; de nem tudom, mellyik mutatkozott ügyesebbnek: öszvérem-e, vagy a' vezető? Így lassanként lelejtettünk, és kimondhatatlan örömemre, emberi lakházakat, gyertyavilágot láttunk magunk előtt csillámlani. Lépéseinket kettőztetvén, végtére elértük A ostát, hol egy jó vacsora után igen jól nyugodtam, 's más nap 9 óráig fel sem ébredtem.

(Vége közelebről.)

P.

1000-dik évbéli fölírat Gerenden.

Találtatik nemes Torda vármegyében, Gerenden, a' méltóságos gróf Kemény család' uradalmában egy régiségéről nevezetes fölírat, mellyet Értesítő azon indító okból közöl, mivel illy nemü fölíratokat a' mint hallotta, a' keresztény időszámítás' eredetéhez az 1002k évnél közelebbi időpontra visszavinni a' két magyar hazában még eddig nem lehetett: ezen fölírat pedig minden kétségen kívül éppen az

Úrnak 1000-k esztendejéről szól. És noha már 840-k évében van; még is olly tisztán látható, hogy az akkori fölírat' jellemeit nyilván magán viseli, miszerint ahhoz méltán kétség nem férhet, mik közül szembeszökő e' kettő: 1-ör hogy minden szótag után pont tételik, még pedig nem a' betük' aljokhoz a' mostani divat szerint, hanem azoknak közepökhez, mint a' hajdoni görög nyelvben. 2-ör hogy ugyanazon betü valahányszor előfordul, mindég valami keresett különbséggel íratik, a' honnét a' két ötszázból lett ezer' hasonlatára, a' két összefordított D-ből M formáltatik a' szók' leírásukra is. Ezen fölírat van, egy köblap forma térre, mintegy félőlnyi vastagságu kőfalakkal épített templom' végében, ugyancsak kisebb köblap alakú térre, a' mint látszik a' templommal egykor épített sanctuariumnak, későbbre Stephas áldozó pap által az 1000-k esztendőben kivágatott oldala mellé épített segrestye' ajtója felett, a' mostani cathedra és a' pap széke között belől a' mai ev. ref. templomban; oka ennek illy hosszas időn keresztül, illy épen lett megmaradásának az, hogy sem eső, sem napsugára, sem egyéb viszontagságok nem érhatték; mivel a' sanctuarium felfelé hosszukó bolthajtásos épületü, mellynek ugyan egy ablaka van a' végén napkeletről 's délről egy kerek lyuka, de több nincs, az egész templomnak pedig csak dél felől vagynak ablakai és egy törpébb négyszögü két felé nyíló ajtaja, melly gyaníthatólag későbbi; a' magasabb bolthajtásos ajtaja pedig, vagyon annak napnyugoti végében, a' későbbben épült torony alatt. A' templom' kőfaláról megjegyzendő, hogy annak külső oldalai inkább állanak függőleg, de belső oldalai az aljától fölfelé, mind inkább inkább vékonyodnak és így belőlről kifelé düllöt mutatnak, úgy hogy csak ezen egy körülmény is régi építőkre mutat. A' Stephas által épített segrestye kétség kívül a' reformatio óta nem létezik: de látható annak kivágott ajtaja-a'

Statisticali közlemények.

I.

As európai törzsök nyelv beszélők' száma.

Ez évi Athenaeum' 50dik számában Európa' mostani népességét a' Gazette de France című francia hirlap után megpillantván, érdekesnek találtam, az európai törzsök nyelv beszélők' számát, népességén kívül jelen folyó irat' olvasóival hiteles kútfőkből megismertetni,

1) Baskir nyelven beszél - - -	650,000.
2) Celta gallason - - - - -	7,500,000
3) Kimriain - - - - -	2,000,000
4) Finnön - - - - -	2,000,000
5) Római fajon - - - - -	65,250,000
6) Görögön - - - - -	2,500,000
7) Arnaut vagy albaniaian - - -	500,000
8) Németen - - - - -	56,000,000
9) Magyaron - - - - -	4,000,000
10) Szlávon - - - - -	59,500,000
11) Letten vagy litauin - - -	7,239,000
12) Tatár és törökön - - - - -	5,500,000

még pedig a' lehetőség minden tekintetben hű másolatban. Ennek következtében mult héten Gerendről két másolatot kaptunk: egyet a' jelen cikkely' végére iktatva, más nagyobb betűvel külön papírosra írva. Az elsőt Incze úr hüvebbnek jelenté annyiban, hogy ott a' szavak egymástól eltávolítatlanul állanak, éppen úgy mint magán a' könyvön, nem eltávolítva mint a' másodikban. Amazt kívántuk tehát olvasóinkkal közleni; 's mivel Kolozsváratt olyan alakú betűink, millyenek a' feliratai, nincsenek: a' feliratot kinyomattuk ugyan mostan divatozó alakú betűkkel is azok' kedvéért, kik a' régi alakokkal talán nem ismeretesek; de egyszer mind az idevaló ev. reform. collegium' lithographiajában régiesen köré iratván, arról külön lapokra is lenyomattuk 's olvasóinknak azt mondhatjuk, hogy a' köről lenyomott felirat mind tartalmára; mind betűji' 's évszáma' alakjaira, nézve hű másza azon másolatnak, mellyet Incze úr cikkelye' végén veünk közleni sziveskedett.

Szerkesztőség.

sanctuarium' oldalán kívülről, melly mintegy másfél lábnyi vastag kőfallal berakva van, az ajtó fölött pedig a' kivágott kőfal kívülről bolt-hajtás formára magasan kihornyolva van; látható az iratos kő alatti ajtón kívül annak volt szélessége is, melly akkora volt, mekkorával a' templom' kőfalának külső szeglete, a' sanctuarium' külső oldalán kívül nyúlik, a' mi mintegy két singnyi tágasságot adott: hosszúsága pedig lehetett két ölnyi is, a' mekkora t. i. a' sanctuariumnak külső oldala. Hogy az irt szélessége volt a' kamrának, gyanítható abból, hogy a' templom' szegletéből kiálló kemény kőben jól látszik azon beróvás, mellybe a' gerendácskának vége volt belé eresztve.

Az ajtó' magassága, a' templom' földszinti padozatjától az iratos köig, melly éppen az ajtó' szemöldöke, vagy is az ajtó fölötti kőfalnak kezdete, egy ölnyi; kívülről pedig vagy négy hüvelykkel a' föld alább van: szélessége az ajtónak az iratos kő' hosszához volt alkalmazva, mellynek hossza $50\frac{1}{2}$ hüvelyk, szélessége pedig $3\frac{1}{2}$ hüvelyk. Ezen kő' szélességének közepén, hosszára végig van egy vonal és az iratnak, melly két rendből áll, fele azon feljül, más fele pedig alól van, így:

IS·TAM·CA·ME·RAM·E·DI·FI·CA·VIT·

STE·PHAS·SA·CER·DOS·AN·NO·D·M·*)

Közzli N. S. id. Incze Ferencz Gerendről. 1840.

*) Incze F. úr, e' cikkely' írója, folyó évi júniusban Kolozsváratt jártakor személyesen kérdést tevő hozzánk, ha e' feliratot- beküldés' esetében kiadhatnók és adandók-e a' N. Társalkodóban? Mi, miután annak betűji' 's évszáma' alakjai' minőségéről és egyebekről körülállásosan tudakozódtunk, 's állított régiségét a' nyert feleletekből hihetőnek láttuk: kiadását nemcsak megígértük, hanem Incze urat szívesen is kértük, küldenie bé azt hozzánk minél hamarabb.

Ezekon kívül anyanyelvök birtokában, azon honnak, mellyhez tartoznak, beszédével együtt vagynak:

Ormények	- - - - -	12,000-en
Zsidók	- - - - -	1,671,432-en
Czigányok	- - - - -	50,000-en
Összesen		212,152,432

Több ennél fogva 34,929,852-vel Európa mostani népessége, mint a' Gazette de France-ból az 50-dik számú Athenaeumban közölt népesség, melly 177,222,600 személyt teszen, 454,450 négyszeg mérföldön. Ezek között van:

Germannép	- - - - -	53,195,600
Római faj	- - - - -	60,586,400
Szláv	- - - - -	45,120,900
Calcedonai	- - - - -	3,718,000
Tatár és bolgár	- - - - -	3,499,500
Magyar	- - - - -	3,070,000
Görög	- - - - -	2,022,000
Zsidó	- - - - -	1,760,400
Cimber	- - - - -	1,610,000
Baskir	- - - - -	622,000
Arnaut vagy albaniai	- - - - -	294,000
Ormény	- - - - -	131,000
Máltai	- - - - -	88,000
Cserkesz	- - - - -	8,000
Samojed	- - - - -	2,100

Vallás' tekintetében.

Chaman	- - - - -	2,000
Zsidó	- - - - -	1,779,500
Mahomedán	- - - - -	3,607,500

*) Stein szerint 4,500,000 magyar van. Lásd D. Ch. G. Daniel Steins Handbuch der Geographie und Statistik. Nach den neuern Ansichten bearbeitet von D. Ferd. Hirschelmann. I. Bd. S. 59.

Athenaeum.

Keresztény:

1) Catholicus	- - - - -	98,229,100.
2) Protestans	- - - - -	42,898,500.
Összesen		111,127,600
Görög	- - - - -	31,636,900
Mennonita	- - - - -	224,000
Methodista	- - - - -	189,000
Unitarius	- - - - -	55,000
Quaker	- - - - -	40,000
Herrnhuter	- - - - -	40,000

Staerker József,
kolozsv. német ajku hitszónok.

II.

Sz. Pétervárról.

Sz. Pétervárról a' főrendörmester tudósításából láthatni, hogy a' főváros' lakói száma az 1839 évben 476,386ra ment; ezek között 337,512 férfi, és 138,874 az asszonyi nemből. A' született fiuk' száma 5629, a' leányoké 4409; a' rendes betegségekben meghalt férfiaké 4712, asszonyoké 3076. Véletlen meghalt 314 személy, mások általi erőszakos halállal 6, öngyilkosság által 34. A' házak' száma Pétervárrat 8665, ebből 3265 kő — 5405 fa; a' kormányé 487 ház, magántársulatoké 94, a' többi 8074 magánszemélyek' birtokában volt.

III.

Némely szibériai városok' állapotja.

Némi fogalmat' legjobban nyerhetni több szibériai városok' külső állapotjáról következő 1835-dik évre tett hivatalos' átnézetből:

	kőházak.	faházak.	lakósok.
Tobolsk	- - - 25	1,737	14,379.
Tumen	- - - 2	1,831	9,215.
Turinsk	- - - 8	699	2,685.

Kurgán	- - -	3	428	1,912.
Jalutorowsk	- - -	3	435	2,009.
Tara	- - -	1	787	4,263.
Ischmin	- - -	—	363	1,180.
Tukalink	- - -	—	243	1,380.
Bereson	- - -	—	166	611.
		42	6,689	38,632.

Ebben a' kerületben van 46 templom, melly közül 47 kőből való. Van 3 kolostor, egy t. i. Tobolskban, egy Tumenben és egy Turinskban.

T . . . ki.

A' filanda' 's filatori' magyarázata.

A' Nemzeti Társalkodó' második félévi 2ik számában, a' selyemtenyésztésről irt szakaszban, a' filanda' és filatori' magyarázatjában írásbeli hiba által érthetlenség származván; szükségesnek találtatott következő rövid magyarázatot köz tudomásra bocsátani:

Hogy a' filanda egy matólagyar, mellyben tekeretik a' galetákról le a' selyem, és az illyennek fontját négy forinttól tizenegyig fizetik a' filatoriban; — ez a' nagy árbeli különbség pedig egyedül a' jobb vagy rosszabb letekerés' módjától függ. — A' filatori egy serítő gyár, mellyben serítettik sok ezer orsó' forgása által, a' filandában letekert selyemből az organsin (felvető) vagy trama (béverő) selyem.

Literaturai jelentés.

Elhagyá a' sajtót Kolozsváratt: Istenhez elmét, szivet emelő énekekbe foglalt reggeli és esti fohások. Witschel után fordította P. Szakácsi Vitus. Túri catholicus pap. Kolozsvárt Tilsch' és fia' tulajdona. 8 r. 264 l.

Bólti ára közönséges papiroson kemény kötetben 1 fr. 20 kr. — velin papir. csinosankötve 2 fr. 30 kr. Duffla velin papiroson bőrbe köt. aranyvágással 4 fr. ezüst papiroson 5 fr.

Megérkezék Szebenből: Archiv für die Kenntniz von Siebenbürgens Vorzeit und Gegenwart. In Verbindung mit mehreren Mitarbeitern und in zwanglosen Heften herausgegeben von J. K. Schuller, Professor am Gymnasium A. C. in Hermannstadt, und Ehren-Mitglied der Berliner Gesellschaft für deutsche Sprache. I. Band I. Heft. Hermannstadt 1840. Martin Edlen v. Hochmeister'sche Buchhandlung 8 r. 160 l. —

Cikkelyei: Die siebenbürgische Steuergesetzgebung. — Die Mongolen in Siebenbürgen. — Die antiken Münzen, eine Quelle der ältern Geschichte Siebenbürgens. — Ueber die Eigenheiten der siebenbürgisch-sächsischen Mundart, und ihr Verhältniz zur hochdeutschen Sprache. — Apologie J. K. Eders. — Selbstbiographie des Grafen der sächsischen Nation Valentin Seraphin. — Originalien zur Geschichte Siebenbürgens im 16ten Jahrhundert.

Ára: füzve 1 fr. 12 kr. pengőben.

Szerkesztőség.